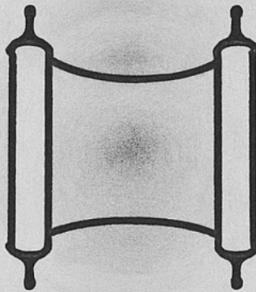

בס"ד

Rabbi Menachem Mendel of Horodak Parshas Vayishlach

Dedicated To:

טניה מלכה בת רינה דבורה
רפואה שלמה

To find more Maamarim and to dedicate one visit:

ChassidusNow.com

Menachem Mendel of Horodak

Pri Ha'Eretz

Parshas Vayishlach

Introduction

Menachem Mendel Horodaker (1730–1788), a leading early Chassidic master and foundational disciple within the circle of the Maggid of Mezeritch, was known for penetrating spiritual insight and the ability to reveal the inner dimensions of fear, humility, and divine service. In this maamar, he explores the Midrash describing the fear of Yaakov Avinu and Moshe Rabbeinu despite direct divine promises, showing how the highest tzaddikim experience awe rooted in profound awareness of “lest sin cause.”

In the Midrash (Bereishit Rabbah 76:1), Rabbi Pinchas son of Rabbi Reuven said: We find that the choicest among the Patriarchs and the choicest among the Prophets were afraid, as it is said: “And Jacob was very afraid” (Psalms 135:4), and it is written: “For Jacob, God chose for Himself,” etc.

And concerning Moshe our teacher, peace be upon him, it is written: “If not for Moshe, His chosen one, who stood...” (Psalms 106:23), and it is said regarding the war with Sihon and Og: “Do not fear him” (Numbers 21:34), which implies that he was afraid.

Behold, this Midrash removes all questions and resolves all difficulties: for despite the Torah’s assurance regarding the righteous who suffer, since the Holy One, blessed be He, Himself promised them, “Behold, I am with you and will guard you wherever you go” (Genesis 28:15, English source), and likewise Moshe our teacher in several promises.

And they feared lest sin cause the promise to be withdrawn, as Rashi explains (Genesis 32:11).

And behold, the matter of “lest sin cause” — to understand it in terms of true avodah: every righteous person, the essence of his intention in all the deeds of his will is to “bring satisfaction to his Creator, Who said and His will came into being” (Rashi, Zevachim 46b, English source).

And even if the Holy One, blessed be He, promises him all goodness and exalted protection, he fears lest sin cause—inflate his heart through this promise itself and distancing him from Him, blessed be He.

במזרש (בראשית ר'כו, א), אמר רבי פנחס בון רבי ר'אובן: מצינו בחור שבאות בחור שבבנאים ש'חו מתראים, שנאמר: “וירא יעקב מאד” (תהלים קלה, ד), וכתיב (תהלים קלה, ד): “כי יעקב בחר לו ה' וכי

ומשה ר'בינו עליו השלום כתיב (תהלים קו, כג): “ולוי משה בחירות עמד” וכו', וכן אמר במלחתם סיחון ועוג: “אל תירא אותו” (במזרר כא, לד), משלמע שעיה מתריא.

הנה במאזרש הנה מזית כל הקשיות ומסלול כל הטעמאות שגאנז הבטחת התורה על צדיק ורע לו, שברי הון מהה שהבטיהם הקדוש ברוך הוא בעצמו (בראשית כה, טו): “והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר פלך”, וכן משה ר'בינו עליו השלום בכמה (הבטחות שמota ג, יב ועוד),

ונתיראו שעמך יגדם החטא, כמו שעמבי ר'ש”, זכרונו לברכה (בראשית לב, יא).

הנה ענין שעמך יגדם החטא, בקיי להבינו על עניין העבודה אמתית היא שעיל צדיק וצדיק עשר פכו פונתו בכל מעשי רצוניו בקיי “לעשות נחת רוחן (לבוראו שעמך ונעשה רצונך” (ר'ש) זבחים מו, ב

ואפלו אם הקדוש ברוך הוא מבטיח לו כל הטובות והשימירה מעלה, מתיראו שעמך יגדם החטא גסות לבו בהבטחה זו בעצמו, ויתרחק מאתו יתברך.

Menachem Mendel of Horodak

Pri Ha'Eretz

Parshas Vayishlach

Automatically, lower fears will branch out and awaken upon him; therefore he must forever fear *even more* because he is a righteous person who trusts in Him, blessed be He — “his fear is toward Him, says God,” and His promise will not distance him.

And behold, regarding the matter “And Jacob sent angels to Esau”: in the holy Zohar (Vayishlach 166a) is explained the depth of wisdom and strategy in the intention of this action; and in the Midrash it is taught that he should have gone on his way, yet here (Bereishit Rabbah 75:3) it implies the opposite — that sending was like “one who grabs a dog by the ears, passing by and becoming angered,” etc. (Proverbs 26:17).

Truly, such mitzvah-work gives life to its doer — “God gives wisdom; from His mouth knowledge and understanding” (Proverbs 2:6) to gain insight: “A good understanding to all who do them” (Psalms 111:10).

“Testimony of God... makes the simple wise” — specifically one who *sees himself* as simple and seeks advice for his soul, the mitzvot enlightening him like “those who shine as the sky” (Daniel 12:3) and “knowing the knowledge of the Most High” (Numbers 24:16).

Thus “Testimony of God is faithful” — the letters of God’s daat, for mitzvot *are* daat, joining the bond of holiness. But one wise in his own eyes is not made wise by mitzvot, for they enlighten only one who seeks wisdom.

One who sees himself wise and complete does not seek light from Torah and mitzvot; if he asks nothing, the mitzvah gives no counsel, for counsel is given only to one who truly seeks.

Regarding Jacob and Esau: Esau represents opposition — standing against divine closeness, seeking to nullify God’s plan with corrupt greatness: “Esau her great son” (Genesis 27:15); then after casting one down, he becomes vengeful and wrathful.

מפניו יסתעפו שאר היראות הפתחותו להתעורר עליו, ומעטה יש להתרא לעולם יותר שהוא צדיק ובתו מatto יחברך פקדו אליו נאם כי והבטחו שלא ירחקו.

והנה על ענן “וישלח יצחק מלכים אל עשו”, ומברא בזוהר הקדוש (וישלח קס, א) גדל היכם והתקבילה בכוונה מעשה זו, ובדרך שכך לו לילדן קרפו, וזה (בראשית רבה עה, ג) משמעות אפוא [שלוח] קה ב”מחייב באוני כל עבר מתער ובי). (משל ב, ז).

ובאמת כי עסוק מזות בזה, היא הונעת חים לעושה — “והי יתנו חכמה מפי דעת ותובנה” (משל ב, ז) להבון ולחשביל “שכל טוב לכל עשייהם” (תהלים קיא, ז).

וזהו: “עדות ה נאמנה מחייבת כתיב” כתיב זיקא, כי שמחזיק את עצמו לכתיב ודורש עצות לנפשו המצוות משכilioו אותו “משכילים בזוהר ברקיע” (גניאל ב, ג) ו “יודע דעת עליון” (בפרק כד, ט).

וזהו: “עדות ה נאמנה — אותן דעות ה, כי מזותם הם הדעת שמחבר מהברת הקדש. מי שהוא חכם בעיניו — אין המצוות מחייבות אותו; מחייבות רק לפתח הักษ חכמה אבל מי שהוא חכם וצדיק בעיניו ואינו חסר — אין מבקש מתורה וממצוות להארו, ואם אינו שואל מה הוטיר לו המצוות, שאין נוגין עזה אלא לשואל כהונן

והנה יצחק ועשו קאמורים בפרק — ענן עשו התרגמות לארבת אלקים, להבר עזתו בגנות הפסול, “עשו בנה הגדול” (בראשית כו, ט); ואחר כה שמאפילו — נזקם ובעל-חמה

Menachem Mendel of Horodak

Pri Ha'Eretz

Parshas Vayishlach

“Thus shall you say to my master Esau... I lived with Lavan” (Genesis 32:5). Rashi: “I kept the 613 mitzvot.” Meaning: all mitzvot kept “with Lavan” were battles with the evil inclination, to escape it. “I have ox, donkey...” meaning worldly matters, yet “I did not become a prince,” per Rashi.

Jacob, “a wholesome man dwelling in tents” (Genesis 25:27), fitting for angelic greatness, humbled himself — for he had not yet reached rest. “I lived with Lavan” means all service until now was still in struggle, to escape Lavan and seek counsel for his soul.

This resolves why he sent Esau words of submission and greatness — “I lived with Lavan.” Both are one: humility and struggle. Jacob is “the chosen among the Patriarchs,” Moses “the chosen among the Prophets.” “Chosen” means a mediator joining opposites.

This mediating daat unites all into simple unity: “From Him no evil comes forth” (Lamentations 3:38); He is good, and all seeming evils and measured traits lead to good. Man does not understand — “exiled for lack of daat” (Isaiah 5:13). Daat connects the middot to higher wisdom.

The early Tannaim knew how to *connect*: Nachum Ish Gamzu — “also this is for good” (Taanit 21a); Rabbi Akiva — “all God does is for good” (Berakhot 60b). Knowledge — faith in simple unity — sweetens judgments.

Thus Jacob and Moshe, called “bachur” — the daat that unites opposites — feared, for one must walk *both* paths, joining gevurot into chasadim as a mediator.

If only kindness existed with no fear, one would walk securely — like the Midrash on “And Jacob sent.” But Jacob, the choicest Patriarch, held both extremes and acted with great wisdom in “And Jacob sent,” as the Zohar explains.

He feared and elevated fear upward — the fear “lest sin cause” — thereby subduing gevurot and external fears. So too Moshe, the “bachur,” whose fear was humility. May God help us be among the complete yirei-Hashem.

וזה שאמוּה יעקב לאמר לעשו (בראשית ל, ד): “כה תאמרו לאני לעשו... עם לבן גרתי”, ופרש רשי: פְּרִי גָּמָזוֹת שְׁמָרְתִּי — כֹּל הַמִּצְוֹת עִם לְבָנָה הַיָּאֵר הַרְעָע לְהַנְּצֵל מְפֻנָּג. “וַיֹּהִי לִי שׂוֹר וְחַמּוֹר...” — הַרְוִות עַולְם; “וְלֹא נָעִשְׂתִּי שָׁר” כפירוש רשי

והנה יעקב איש פם ישב אקלים (בראשית כה, כז) — ראיו לגדלה אלקיית; אה השפיל עצמו כי לא היעש למנוחה. “עם לבן גרתי” — כבלה שומר. ועשרה עדין עם לבן, להנצל ולשיט עצות בנפשו.

ובזה ניחא: שלוח דברי הכנעה וಗלות — “עם לבן גרתי” — ומכל אסף. וידוע: יעקב בחירות שבאות, ומשה בחירות שבבאים; “bachor” הוא ממש ערך כרכיע בין פורי הפקים

והוא הגדעת המחבר לאחדות פשוטות: “מאותו לא מצא הראות” (אייה ג, לה), כי טוב ומטיב; כל הרעות הפתדים והאדות הנגדות — הפל לטובה. האדם אינו מבין ו “גולה מפליל דעתה” (ישעיה ה, יג); הגדעת מחבר המדות על ידי החקמה הצלינה.

וכו תגאים בראשונים כי יוציאים ומתקרים, כמו נחום איש “גם זו לטובה” (מענית כא, א), ומשה רבי עקיבא (ברכות ס, ב) שכל הארץ לטובתו — כי היזעה-האמונה באחדות פשוטה היא המפקת הדינים.

לכון יעקב ומשה הנקראים “bachor” — הגדעת המחבר — קי מתראים, שארכים לילכת בזה ובזה קזרה. המברע ומחבר גבורות בתקדים.

ובאמת אם חסדים בלי יראה — קיה הולך לבטה קזרה מהדרש על “וישלח יעקב”. אבל יעקב בחור-שבאות — אוחז שני קצות וחקמה גדולה עשו ב “וישלח” במברר בזוהר.

שיהה מתרא וקצתה היראה למעלה — “שמא יגרם הטעא”. בזה הכניע גבורות ויראות חיזוניות. וכן משה ה “bachor” — יראתו יראת השפלות. וה’ יוכננו ליהות מיראי השלמים אמן.

Menachem Mendel of Horodak

Pri Ha'Eretz

Parshas Vayishlach

[NOTE Summary:

The Midrash teaches that both Yaakov Avinu and Moshe Rabbeinu—each the “choicest” of their respective spiritual lineages—experienced deep fear despite explicit divine assurances of protection. Yaakov was promised, “Behold, I am with you and will guard you wherever you go,” and Moshe received repeated promises during his mission, yet both trembled. The Midrash states: Yaakov was afraid before meeting Esav; Moshe was afraid before Sihon and Og, necessitating the command “Do not fear him.”

This maamar explains that their fear was not contradiction, doubt, or weakness; rather it was rooted in the spiritual principle of **shema yigrom hacheit**—the fear that a person’s subtle spiritual failing, even the slightest inner imperfection, could distance him from divine closeness and thereby interrupt the flow of promised goodness. Yaakov’s fear, according to Rashi, was not that Esav was stronger but that “sin might cause” the divine promise to be withheld. The maamar further clarifies that true avodah is not resting on divine assurances but remaining sensitive, humble, and inwardly vigilant. The higher the tzaddik, the more acute his awareness of how delicate the bond with the Divine is, and how even an inner stirring of self-importance could weaken that connection. Their fear was thus a form of elevated awe—fear not of danger but of distance.

In this light, Yaakov’s and Moshe’s fear becomes a hallmark of supreme righteousness. Their humility and inward trembling allowed them to unite opposites: confidence in God’s promise together with trembling before the Infinite. Their example reveals that spiritual greatness is not self-assurance but the constant renewal of one’s bond with God through humility, vigilance, and a sense of being held entirely by divine mercy.

Practical Takeaway:

A person should never rely on spiritual status, past accomplishments, or feelings of certainty. Instead, the path of Yaakov and Moshe teaches that true growth comes from humility—remaining aware that closeness to God must be continuously renewed through sincerity and watchfulness. By cultivating the fear of “lest sin cause,” not as anxiety but as refined awareness, one remains open to guidance, protected from spiritual complacency, and aligned with the divine presence.

Chassidic Story:

It is told that when Rabbi Levi Yitzchak of Berditchev once praised a simple Jew for a small mitzvah done with sincerity, another chassid asked him why he celebrated such a minor deed. Rabbi Levi Yitzchak replied that a person who serves God with true humility resembles Yaakov Avinu on the night before meeting Esav. “A humble person,” he said, “does not rely on yesterday. Every mitzvah is new, every step uncertain, and he fears only that he might lose his connection for even a moment.” The Berditchever explained that this trembling is not fear of punishment but fear of separation—an echo of the awe of the great tzaddikim. By watching even the simplest Jew guard that bond with care, he saw the trembling of Yaakov and the humility of Moshe preserved in the heart of Israel. **END NOTE]**